стор. 3

Озимина тішить сходами

стор. 8

Філософія «накачаних» м'язів

«Трибуна трудящих» 80 років з вами!

Вартість передплати на місяць — 20 грн.

Наш передплатний індекс: 61805.

www.tribune.com.ua

ТРИБУНА ТРУДЯЩИХ

Заснована 18 липня 1937 року

ПЕРЕДПЛАЧУЙ. ЧИТАЙ. ВОЛОДІЙ

22 квітня 2017 р. Субота

№29 (9298)

КАК ОСТАНОВИТЬ ВЫМИРАНИЕ СЕЛ?

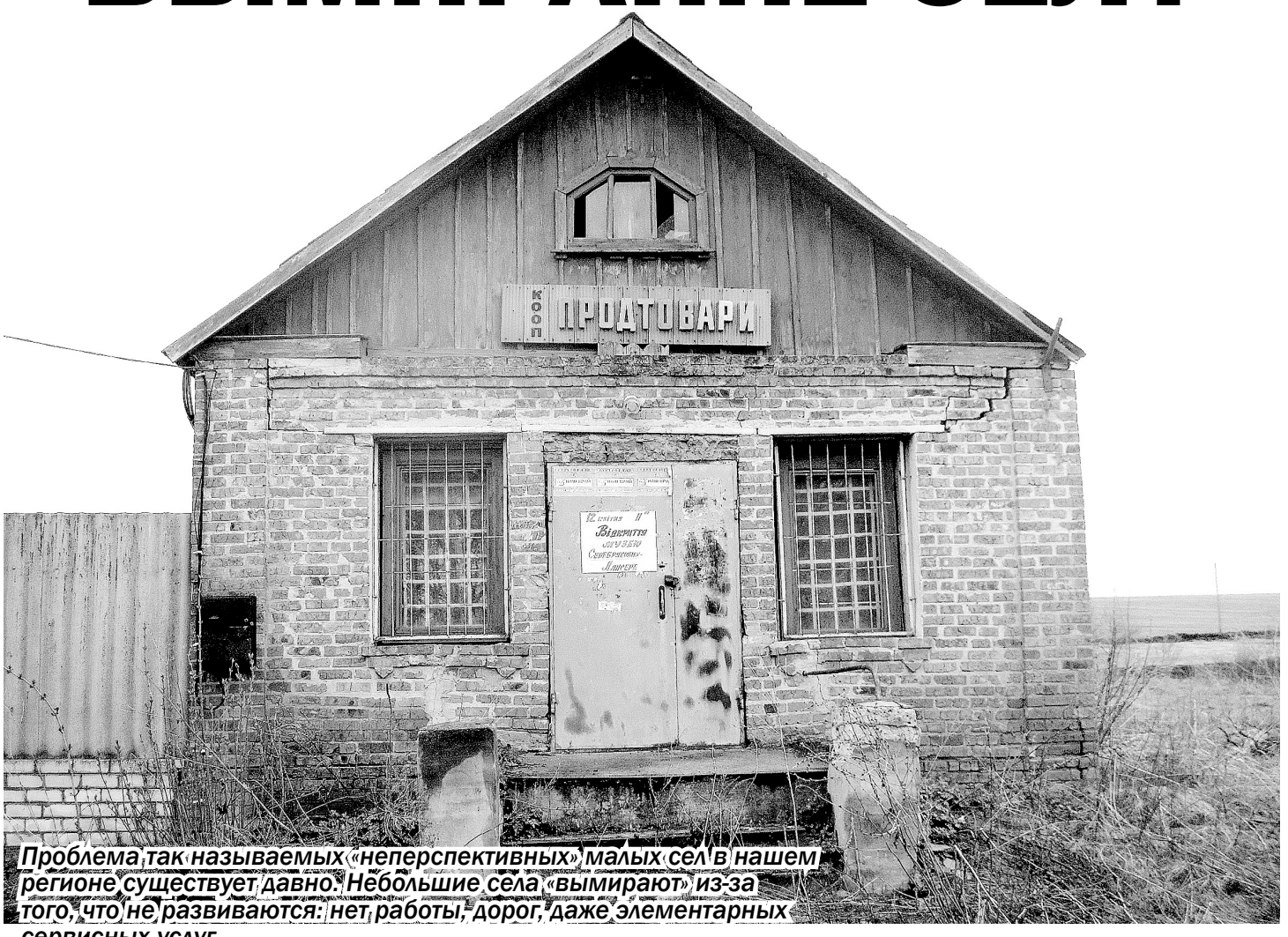

Проблема так называемых «неперспективных» малых сел в нашем регионе существует давно. Небольшие села «вымирают» из-за того, что не развиваются: нет работы, дорог, даже элементарных сервисных услуг...

В Харьковской области насчитывается 1677 населенных пунктов, и в семи из них не проживает ни одного человека! В 87 населенных пунктах живет от одного до десяти человек, население 349 населенных пунктов колеблется от 11 до 50 жителей, а в 253 селах проживают от 51 до 100 человек. Всего с 1986 по 2016 годы Верховная Рада Украины сняла с учета 71 населенный пункт в Харьковской области.

— Одним из ключевых направлений работы Харьковского облсовета как высшего представительного органа региона, по моему убеждению, является развитие местного самоуправления, — сказал председатель Харьковского областного совета Сергей Чернов. — Прежде всего поддержка и содействие реализации реформы местного самоуправления и децентрализации, динамичное развитие громад может остановить вымирание сел.

Два с половиной года назад территориальные громады Украины получили возможность реализовывать совместные проекты при поддержке государства. Это открыло перед ними новые широкие возможности, но в Харьковской области таких инициатив не так уж и много. Харьковский областной совет и Ассоциация органов местного самоуправления Харьковской области рекомендовали активизировать на местах разъяснительную работу не только относительно необходимости местных громад объединяться, но и работать на дальнейшее развитие всех населенных громад, которые находятся на их территориях.

Об одном из удачных проектов по возрождению отдаленных сел в Харьковском районе читайте в сегодняшнем выпуске «Трибуны трудящихся» на стр. 4-5.

Василий ЧИГРИН, фото автора

З усіх усюд

УКРАЇНА. Кабінет Міністрів України схвалив законопроект про припинення дії всіх законів, актів міністерств і відомств, які були ухвалені до проголошення незалежності України.

ПІВДЕННА ОСЕТІЯ. На референдумі, який відбувся нещодавно, понад 80% населення Південної Осетії проголосували за перейменування Республіки в Державу Аланія.

ЧЕХІЯ. Працівники-іноземці можуть знаходитися на території країни лише 6 місяців — таку поправку до закону про іноземців ухвалила палата депутатів Чеської Республіки.

КАЗАХСТАН. Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв запропонував уряду країни розробити графік переходу казахського алфавіту на латиницю до кінця 2017 року.

НІМЕЧЧИНА. У цій країні близько 4 мільйонів людей страждають від різного роду залежностей: алкоголізму, ліків, наркотиків, тощо — про це повідомило Німецьке товариство з профілактики і запобігання наркоманії та інших шкідливих залежностей.

НІМЕЧЧИНА. Керівництво державної школи в Берліні поставило вимогу перед вчителькою зняти хрестик на шиї, посилаючись на закон, який забороняє держслужбовцям носити релігійні символи на роботі.

КИТАЙ. Найбільше у світі смертних вироків за 2016 рік було винесено в КНР — понад 1,5 тисячі осіб.

ГРЕЦІЯ. Через шалену фінансову кризу Греція передала контроль над своїми 14 регіональними аеропортами німецькій компанії «Fraport».

ЯПОНІЯ. З 1 травня в Японії почне регулярний рух унікальний 7-зірковий пасажирський залізничний експрес, до складу якого входить фешенебельний ресторан, зручні крісла з панорамним видом, ванни-джакузі в салонах-каютах та інші різноманітні елементи розкоші.

ТАЙВАНЬ. Парламент Тайваню заборонив продаж, купівлю і вживання в їжу м'яса кішок та собак — за порушення цієї законодавчої норми передбачається штраф від 50 тис. до 2 млн тайванських доларів.

Слобожанщина

Експорт із Харківщини зростає

За перші три місяці цього року найбільше експортувалися товари до Російської Федерації — 21%, Єгипту та Індії — по 8,7%, Китаю — 7,7%, Іспанії — 3,9%.

Експорт товарів до країн Європейського Союзу становив 13,5 млн дол. та зменшився порівняно з січнем 2016 р. на 12,8%. Основу товарної структури експорту складали готові харчові продукти — 27,5%, продукти рослинного походження — 22,2%, машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання — 19,3%, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості — 4,3%, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них — 4,2%.

Спадщину не бережемо

За повідомленням Головного управління статистики, усього за 2016 р. у Харківській області було зареєстровано 216,7 тис. випадків порушень адміністративного законодавства, кількість розглянутих справ, по яких винесено постанови, становила 204,8 тис. Накладено адміністративні стягнення на 191,7 тис. осіб. Розмір заподіяної адміністративними правопорушеннями майнової шкоди становив 1,6 млн грн, яку було відшкодовано на 34%. Найбільшу майнову шкоду завдано адміністративними правопорушеннями у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини (78,9%).

Сесія районної ради

Кошти на будівництво та медицину

Минулого четверга у великій залі районної ради відбулась позачергова XV сесія Харківської районної ради VII скликання.

Під час сесії розглядалось рішення «Про внесення змін до рішення районної ради від 23 грудня 2016 року «Про районний бюджет на 2017 рік» та додатків до нього».

Так, ухвалили виділення коштів з районного бюджету для надання субвенції Пісочинській селищній раді для будівництва нової школи «Мобіль» у сел. Пісочин і на придбання обладнання, а також на будівництво фізкультурно-оздоровчого комплексу на території цього населеного пункту. Також було ухвалено виділення коштів для медичної галузі району.

Вл. інф.

Вітання

Шановні земляки!

З почуттям глибокої радості і від щирого серця вітаю зі світлим днем Христового Воскресіння — Великоднем!

Кожна людина у ці святкові дні відкриває Богові свою душу, просить наповнити їх духовною силою і надією, молить про радість та добро для найрідніших, близьких та друзів.

Я ж з відкритим серцем також прошу Божої милості і благодаті для кожного з вас! Вірю, що мої світлі помисли будуть почуті Всевишнім і цей день увійде у кожну оселю даруючи гармонію, добробут, мир, спокій, міцне здоров'я, щастя та успіхи.

Нехай світлий Великдень допомагає вам гідно жити й плідно творити, бути терплячими й чуйними, прагнути миру та злагоди! А смачна паска та яскрава українська писанка об'єднає родину за святковим столом, даруючи радість спілкування у дружньому сімейному колі. Будьте ближче одне до одного, адже людей зближує не відстань, а душевне тепло і розуміння.

Радію разом з вами, рідними вашими і близькими про Воскреслого Христа! Христос Воскрес! Воістину воскрес!

Володимир КАЦУБА,
народний депутат України

Божья благодать

Митрополит Антоний и Вадим Новинский привезли Благодатный Огонь в Украину

В субботу вечером (15 апреля) спецрейсом из Иерусалима в Киев прибыла официальная делегация Украинской Православной Церкви, которая доставила православным Украины Благодатный Огонь.

Доставка Благодатного Огня стала возможна благодаря помощи и участию украинского православного промышленника, народного депутата от Оппозиционного блока Вадима Новинского. Возглавлял делегацию митрополит Антоний, епископ Бориспольский и Броварской.

В международном аэропорту «Борисполь» Благодатный Огонь приняли священнослужители, которые распространят его по различным епархиям Украины.

Благодатный Огонь — огонь, выносимый из Гроба Господня на особом богослужении, совершаемом ежегодно в Великую субботу, накануне православной Пасхи в храме Воскресения Христова в Иерусалиме. Вынос Святого Света символизирует выход из Гроба Света Истинного, то есть воскресшего Иисуса Христа.

— Схождение Благодатного Огня — это ни с чем несравнимое чувство радости. Это явное чудо, которое подает нам Господь. Его передадут в храмы по всей Украине, чтобы каждая семья могла взять частичку этого тепла. Я желаю, чтобы этот огонь вселил в сердца украинцев мир, радость, любовь и веру в Христа, — сказал Вадим Новинский.

Прес-служба ОБ

Прес-тур на Сумщину

Юрій Бова: «ПРЕЗИДЕНТ НЕ ПРИЇДЕ ДО ВАС...»

Чисте місто, стрімкий розвиток підприємництва, десятки тисяч туристів, прозора система управління громадою... Все це поруч — у місті Тростянець.

Минулого тижня Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України у співпраці з Тростянецькою міською радою за Програмою Ради Європи «Децентралізація і територіальна консолідація в Україні» провели для журналістів з різних регіонів держави прес-тур «Кращі практики місцевого самоврядування». Перебування в мальовничому Тростянці було дуже насиченим. Вражень багато, і всі вони позитивні. Та, мабуть, найбільше враження у гостей залишилось від спілкування з мером міста...

Торік міський бюджет цього районного центру Сумської області склав 34 млн грн. Для комфорту 21 тисячі мешканців зараз працює 37 працівників міської ради, 6 комунальних та 8 їх дочірніх підприємств. Усі комунальні підприємства — прибуткові. На території міста розташовано 5 дитячих дошкільних закладів, 6 загальноосвітніх шкіл, Палац дітей та юнацтва, музична і спортивна школи. Є професійний ліцей та Навчально-консультативний пункт Харківської Академії міського господарства...

Та з чого почалось відродження депресивного райцентру? Що потрібно зробити органам влади, щоб кільки років поспіль бути переможцем європейських конкурсів?

— Кожен, хто планує розбудовувати громаду, має дати чітку відповідь на три основні питання: 1. Де мешканці громади будуть працювати? 2. Де вони будуть жити? 3. Де будуть відпочивати? — розповідає Тростянецький міський голова Юрій Бова. — Саме з цього має розпочинатися планування розвитку, орієнтованого на людей та їх очікування. У нашому місті ми робимо саме так і закликаємо до цього інші громади... Президент не приїде до вас вирішувати господарські питання: які дерева саджати, як організувати вивіз сміття, яку дорогу ремонтувати в першу чергу тощо. Все це вирішують мешканці, депутати, виконком...

Десять років тому, при міськраді створили експертну комісію, до якої залучили громадськість, ЗМІ, яка провела соціологічне опитування серед представників влади, бізнесу та мешканців. На основі цього проаналізували сильні і слабкі сторони громади, можливості та загрози, і розробили стратегічний план економічного розвитку міста, визначивши в ньому три пріоритетні напрямки розвитку Тростянця: залучення інвестицій, розвиток малого та середнього бізнесу, у тому числі через туризм, а також розвиток комунальної інфраструктури.

Основні меседжі плану: «Тростянець — це шоколадна столиця України, прадавня українська земля, мальовничий край чистих озер та унікальних пам'яток архітектури. Місто з досвідом залучення іноземних інвестицій, давніми традиціями в галузі харчової, переробної, деревообробної та машинобудівної промисловості, важливий залізничний та автомобільний транспортний вузол. Екологічно чисте місто, яке формує сприятливі умови для розвитку бізнесу та відпочинкового туризму, інвестицій у традиційних та інноваційних галузях. Край працьовитих і талановитих людей, які прагнуть жити у впорядкованому місті з високим рівнем життя і добробуту та відповідальною владою».

Для зручності місцевих підприємців та інвесторів проведено повну інвентаризацію земель, розроблено план розвитку міста. Таким чином, сьогодні, наприклад, щоб взяти в оренду земельну ділянку для розвитку бізнесу, непотрібно ходити по кабінетах за погодженнями. Достатньо вибрати ділянку на електронній мапі, написати заяву і надати чіткий перелік документів адміністратору міськради. Через 5-7 днів підприємець отримує всі дозвільні документи і спокійно впроваджує свою мету в життя...

Андрій ГУК, менеджер Програми Ради Європи «Децентралізація та територіальна консолідація в Україні»:

— Для проведення цього прес-туру ми не дарма обрали Тростянець. Адже завдяки вдалим муніципальним рішенням, це місто вже неодноразово виборює призові місця Конкурсу «Кращі практики місцевого самоврядування». Тому було прийнято рішення надати можливість журналістській спільності ближче «познайомитися» з інструментарієм управління та досягненнями у розвитку цього міста, які можливо активно поширювати в інших органах місцевого самоврядування України задля збільшення добробуту громад.

Окрім сприяння розвитку малого та середнього бізнесу, міська влада плідно співпрацює з потужним підприємством харчової промисловості з іноземним капіталом ПрАТ «Монделіс Україна». Для залучення інвестицій були створені відповідні умови. Виділено додатково 30 га землі та пільгові умови на її оренду протягом 3 років на час будівництва нових виробничих корпусів, а представник підприємства був включений до складу виконавчого комітету, аби безпосередньо брати участь у прийнятті рішень. Соціальна інфраструктура підприємства була забрана на баланс міста. На даний час у розвиток ПрАТ «Монделіс Україна», будівництво нових потужностей та збільшення робочих місць інвестори вклали понад 300 млн дол. США.

Та дохід місту приносить не тільки бізнес, а й відпочинок. Завдяки збереженню і відновленню пам'яток архітектури, проведенню тематичних фестивалів, розвитку туризму і обслуговуючої інфраструктури, щорічно Тростянець відвідує більше 30 тисяч туристів. Основою розвитку цього напрямку стало відновлення оригінальної споруди «Круглий двір», що поєднує у собі одночасно і фортецю, і амфітеатр. Після ремонту містяни почали проводити в Круглому дворі різноманітні заходи, а в панському маєтку створили культурно-дозвільний комплекс, який став центром культурно-мистецького життя міста. Потім започаткували живописні пленери, запрошуючи художників з різних куточків України та із закордону писати місцеві краєвиди. Так виникла картинна галерея із залишених кожним художником в дар місту художніх полотен. А з осені до весни, майже щомісяця, відбуваються вечори класичної музики, на які запрошуються знані виконавці з усього світу...

Комфорт і затишок мешканцям Тростянця створюють комунальні підприємства, які займаються усіма повсякденними питаннями життя міста: від вивозу сміття до пасажирських перевезень. Але ця тема дуже широка і не менш цікава, тож потребує окремої газетної статті. Для прикладу наведу, що тарифи в місті встановлюються окремо для кожного будинку, з урахуванням побажань мешканців, і коливаються від 1,5 до 3 грн. за кв. метр...

— На сьогодні на прикладі нашого невеликого міста стає очевидно: бажання та воля місцевого самоврядування до змін, стратегічне планування розвитку громади з урахуванням кращого національного та європейського досвіду у поєднанні з активною співпрацею із громадськістю та представниками бізнесу зумовлює сталий економічний та соціально-культурний розвиток, — сказав на завершенні прес-туру Тростянецький міський голова Юрій Бова. — Наше місто підтвердило цю теорію конкретними прикладами, які оцінені на національному рівні та можуть бути наслідуваними іншими...

За його словами, наступний крок і амбітна мета команди міської ради та її партнерів — побудувати в місті економіку замкнутого циклу, що є основою стратегії економічного зростання європейських міст.

Микола ХОРОШЕВ,
фото Катерини ПАРИГІНОЇ

Шановні читачі!
Редакція «Трибуни трудящих» надасть електронні матеріали прес-туру «Кращі практики місцевого самоврядування» усім охочим, зацікавленим у впровадженні таких практик в життя своїх громад!

Здоров'я нації

НАСЕЛЕННЮ — ДОСТУПНІ ЛІКИ

Мешканці Харківщини можуть у повному обсязі скористатися програмою «Доступні ліки»

Голова ХОДА Юлія Світлична взяла участь у всеукраїнській селекторній нараді, яка була присвячена запровадженню в регіонах урядової програми «Доступні ліки».

Засідання пройшло під керівництвом Прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана.

Юлія Світлична повідомила, що в Харківській області за програмою виписано 23 тисячі рецептів, за половиною з них пацієнти вже отримали ліки.

— Ми працюємо відповідно до поставлених урядом завдань. Щодо розподілення коштів — вони вже доведені до нижчого рівня. У реалізації програми задіяно 64 медичні установи. Укладені договори майже з 200 аптечними закладами, наразі розширюємо мережу реалізації медпрепаратів, — розповіла керівник облдержадміністрації.

Вона підкреслила, що коштів, які виділені урядом на забезпечення програми в Харківській області, достатньо.

— Тому кожний — на своєму місці: від лікарів до представників місцевої влади та самоврядування — має максимально долучитися до реалізації програми, щоб люди могли у повному обсязі використовувати цю послугу, — наголосила Юлія Світлична. — Державою розроблений механізм, який передбачає адресний підхід до розподілу ліків. Пацієнт приходить до лікаря, йому виписують рецепт на конкретний препарат і він обмінює його на ліки в аптеці. Механізм — новий, тому ми маємо зосередити максимум зусиль на його реалізації.

Говорячи про головні завдання щодо впровадження програми, голова ХОДА наголосила на важливості інформування населення.

— Залучаємо до цієї роботи засоби масової інформації, установи соцсфери, органи місцевої влади та самоврядування. Розміщуємо інформацію в мережах аптек та інформуємо людей через медичних працівників. У ХОДА створено спеціальну телефонну «гарячу лінію», — повідомила керівник області.

Вона також зауважила, що буде проведено роботу з представниками аптечних мереж, які беруть участь у реалізації програми.

— Необхідні ліки мають бути у наявності на аптечних складах. Жодних виправдань щодо затримок поставок не може бути, — підкреслила голова ХОДА.

Прес-служба Харківської облдержадміністрації

Гарна новина

У Харкові пройде засідання Моніторингового комітету Конгресу регіональних влад Ради Європи

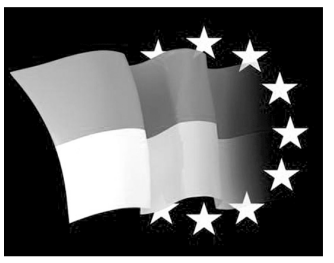

Відповідну пропозицію голови ХОДА Юлії Світличної підтримали в ході пленарного засідання 32-ї сесії Конгресу в Страсбурзі.

— Щойно Україна визначена країною для проведення засідання Моніторингового комітету Конгресу регіональних влад Ради Європи, — повідомила Юлія Світлична. — У червні до Харківщини прибудуть близько 120 депутатів місцевих рад усіх країн Європи. Це чіткий сигнал довіри нашому регіону з боку міжнародних партнерів.

Довідка.

Моніторинговий комітет Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи стежить за дотриманням зобов'язань державами — членами Європейської хартії місцевого самоврядування, а також готує звіти про стан місцевої та регіональної демократії в Європі й моніторить окремі питання, що стосуються місцевої та регіональної демократії в країнах — членах Хартії. У жовтні 2016 року Юлія Світлична була обрана Віце-президентом Палати регіонів Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи, вона входить до складу Бюро Конгресу та є членом Моніторингового комітету Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи.

Вл. інф.

Проверено на себе

ОФОРМЛЯЕМ БИОМЕТРИЧЕСКИЙ ПАСПОРТ

Европейский парламент одобрил безвизовый режим для Украины.

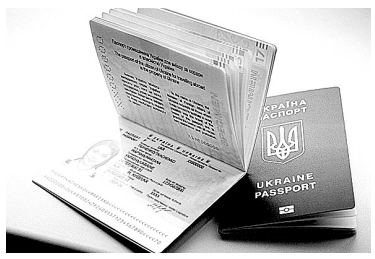

Украинцам предоставляется возможность путешествовать в страны Европы без виз. Но для этого необходим биометрический паспорт — это государственный документ, который имеет форму книжки, состоящей из 32 страниц, в обложку встроен электронный чип, на который записывается информация о владельце (данные паспорта, оцифрованное изображение лица, оцифрованная подпись и отпечатки указательных пальцев). Если вы не хотите оставлять отпечатки, можно оформить паспорт без чипа. То есть биометрический — с чипом и без чипа.

Биометрический паспорт оформляется на 10 лет, детям до 16 лет — на 4 года.

Владельцы загранпаспортов старого образца могут и дальше использовать документ до истечения срока действия.

Для получения загранпаспорта нужны:

Анкета (заполняется на месте)

Внутренний паспорт гражданина Украины (оригинал и две копии).

Идентификационный код (оригинал и одна копия).

Загранпаспорт старого образца (если есть).

Свидетельство о браке (если меняли фамилию).

Что касается справки с военкомата, она не требуется для оформления биометрического загранпаспорта. Но учитывая ситуацию в стране, у мужчин от 18 до 60 лет могут потребовать справку с военкомата. Прецеденты случались.

Для получения детского биометрического паспорта понадобится:

Свидетельство о рождении ребенка (оригинал и одна копия).

Внутренние паспорта обоих родителей (оригинал и две копии с каждого).

Отпечатки пальцев снимают с 12 лет по согласию родителей.

Срок оформления паспорта — от 20 рабочих дней до месяца, срочное оформление — десять рабочих дней.

Стоимость процедуры получения паспорта харьковчанам обойдется в 557 гривен 32 копейки плюс услуги банка. Срочное оформление будет стоить 810 гривен 32 копейки плюс услуги банка.

Оформляется биометрический паспорт в представительстве миграционной службы, которая есть в каждом районе Харькова. Всего их девять.

Жители Харьковского района могут подать документы на оформление загранпаспорта по адресу: Харьков, ул. Рымарская, 24, и в город Мерефа, ул. Днепропетровская, 251.

С февраля на сайте Государственной миграционной службы Украины заработала электронная очередь для записи на получение биометрического заграничного паспорта. Сервис онлайн-регистрации dmsu.gov.ua/online

Екатерина САМОРОДОВА

До відома

Використання захищених носіїв ключової інформації у роботі з Єдиних та Державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України

6 жовтня 2016 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та захисту прав власності», у зв'язку з чим внесено зміни до Закону України «Про електронний цифровий підпис», якими передбачається, що державні реєстратори прав на нерухоме майно, державні реєстратори юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, нотаріуси використовують лише захищені носії особистих ключів. Наказом Міністерства юстиції України від 31.10.2016 №3086/5 встановлено, що державні реєстратори прав на нерухоме майно, державні реєстратори юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, нотаріуси повинні використовувати захищені носії особистих ключів з моменту впровадження відповідного програмного забезпечення Єдиних та Державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції України, що забезпечує використання таких носіїв,

З 1 квітня 2017 року програмне забезпечення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань переведено в режим роботи із підтримкою виключно захищених носіїв ключової інформації.

Л. А. ЛУЧЕНКО,
завідувач Третьої харківської державної нотаріальної контори

Урожай-2017

Озимина тішить сходами

Попри недавні снігопади, цьогорічна весна виявилася досить сприятливою для сходів озимини та посіву ярових культур. Землероби Передмістя радіють від цього й плекають думки про гарний урожай. Проте до цього ще далеко. Спочатку треба виплекати ці сходи й довести їх до золотавих хлібних ланів влітку. Тому так ретельно «моніторять» зараз поля. Наприклад, у ДП «ДГ «Елітне».

Нещодавно на полях ДП «ДГ «Елітне» працювала спеціальна комісія у складі голови комісії О. Леонова, завідувача лабораторії селекції та фізіології пшениці озимої Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН, членів комісії І. Боровської, завідувача лабораторії імунітету рослин до хвороб та шкідників Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН, Р. Гутянського, старшого наукового співробітника відділу рослинництва та сортовивчення Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН, у присутності агронома ДП «ДГ «ЕЛІТНЕ» ІР НААН» І. Паніна, провела обстеження стану посівів озимих культур ДП «ДГ «ЕЛІТНЕ» ІР НААН».

Із загальної площі посівів озимини в доброму стані перебуває 76% посівних площ, у задовільному стані — 24%. Комісією на посівах визначено ураженість сніговою пліснявою, яка на більшості посівів становила не більше 20% рослин. Також виявлено слабкий ступінь ураження пшениці озимої септоріозом (від 5 до 15% розвитку хвороби).

На час обстеження, більшість посівів пшениці озимої після попередників гороху і чорного пару, віднесено до середнього ступеня забур'яненості з домінуванням зимуючих дводольних видів бур'янів. Після попередника сої поля віднесено до слабкого ступеню забур'яненості.

Вивчивши попит ринку насіння, проаналізувавши продуктивність сортів озимих культур передової вітчизняної селекції та з метою забезпечення господарств України умовами для сортозаміни та сортооновлення ДП «ДГ «ЕЛІТНЕ» під урожай 2017 року посіяло 14 сортів озимої пшениці м'якої на загальній площі 424,6 га. З них 6 сортів селекції Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва (м. Харків): Альянс, Розкішна, Статна, Запашна, Приваблива, Фермерка — разом на площі 161,1 га (або 38 % загальної площі посіву озимої пшениці); 5 сортів селекції Інституту фізіології рослин і генетики НАН України (м. Київ): Гілея, Малинівка, Смуглянка, Славна, Подолянка — разом на площі 175,4 га (або 41 %); 3 сорти селекції Селекційно-генетичного інституту — національний центр насіннєзнавства та сортовивчення (м. Одеса): Епоха одеська, Ластівка одеська, Задумка одеська — разом на площі 88,1 га (або 21%). Також посіяно 1 сорт озимого тритикале — Шаланда — селекції Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва (м. Харків).

Знаходячись в одних умовах зростання при застосуванні різних елементів інтенсивної технології вирощування отримані різні показники перезимівлі по сортах. Отже, виходячи з дослідів ДП «ДГ «ЕЛІТНЕ» за показником морозостійкість лідирували сорти: Розкішна, Приваблива (ІР м. Харків), Смуглянка, Малинівка (ІФРГ м. Київ), Задумка одеська (СГІ м. Одеса). Не дивлячись на високу морозостійкість та погодні умови перезимівлі 2016-2017 рр. (великий сніговий покрив) на посівах сортів Альянс, Статна, Запашна було відмічене найбільше ураження сніговою пліснявою, але не критичне — до 20% рослин. Своєчасне проведення ряду агротехнічних заходів сприяло усуненню хвороби та її наслідків.

Для отримання високого врожаю озимих культур господарство своєчасно, оперативно, у строк з 5 по 10 квітня 2017 р. провело прикореневе підживлення посівів мінеральними добривами.

На ділянках розмноження добазового насіння озимої пшениці із застосуванням експериментальної інтенсивної технології вирощування внесено підвищену дозу аміачної селітри (з розрахунку 150 кг/га) та планується внести карбамід у розрахунку 100 кг/га. Також згідно з планом — внесення мікроелементів, регуляторів росту і відповідних засобів захисту рослин.

Адміністрація ДП «ДГ «Елітне»

РЕНЕСАНС У НЕСКУЧНОМУ:

Непересічна подія культурного життя усієї Слобожанщини відбулася напередодні Світлого Христового Воскресіння в селі Нескучне Харківського району. Тут відкрили першу чергу Історико-культурного центру пам'яті знаменитої мистецької родини Бенуа-Лансере-Серебрякових. Нарешті втілилася в життя давня мрія Веселівського сільського голови Олексія Слабченка, жителів усієї громади, художників та митців Харківщини про гідне вшанування наших славних земляків. Причому не у вигляді якогось там бронзового пам'ятника чи монумента, а в корисних і потрібних функціональних приміщеннях і спорудах, які можна буде постійно використовувати для проведення різноманітних творчих акцій, зустрічей, художніх пленерів, майстер-класів як для обдарованої молоді та школярів Передмістя, так і для професійної роботи знаних майстрів пензля, які дуже часто приїздять до Нескучного.

Під час урочистого відкриття центру

Інтер'єр музею

Копії полотен Серебрякової

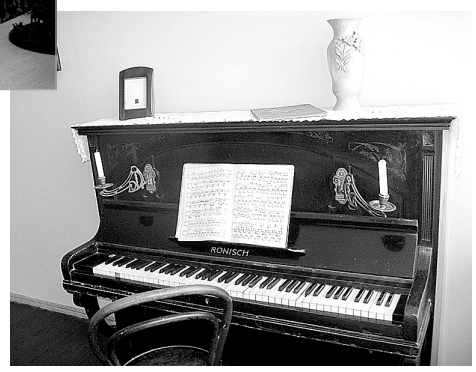

Відродити село

Зараз у селі Нескучне, що розташоване на території Веселівської сільської ради, проживає трохи більше 80 осіб. Тут немає не те що якихось підприємств чи організацій, а навіть продуктового магазину. За покупками доводиться їздити до Веселого чи Харкова. Добре, що хоч маршрутка їздить регулярно — 5 разів на день.

У сільського голови Олексія Слабченка, звичайно, болить душа за село Нескучне, яке поступово занепадало. В основному тут залишилися люди похилого віку й пенсіонери, адже молодь намагається виїхати з «не перспективного» населеного пункту, проте відомого далеко за межами України.

Створення Історико-культурного центру пам'яті родини Бенуа-Лансере-Серебрякових — це не лише підтримка рясних традицій цієї місцевості, а й можливість надати друге дихання невеликому селу завдяки розвитку екскурсійно-туристичної діяльності та «зеленого» туризму. Завдяки цьому в селі можна активно розвивати народні промисли, підприємництво, сферу послуг, харчування і торгівлі для обслуговування туристичних груп і екскурсантів, які приїжджатимуть до Нескучного.

Загальний вигляд будинку Історико-культурного центру

— Зараз ми відкрили лише оновлені меморіально-експозиційні зали нашого Історико-культурного центру, відреставровані за рахунок коштів місцевого бюджету, — розповідає Веселівський сільський голова Олексій Слабченко. — Вже до осені ми плануємо ввести в експлуатацію і другу чергу цього комплексу. Облаштуємо приміщення для відпочинку та харчування художників та учнів шкіл мистецтв, які часто прибувають сюди для проведення художніх пленерів та майстер-класів. Тоді наші гості зможуть залишитися тут на кілька днів, щоб повністю зосередитись на творчій роботі й не турбуватися про побут та можливість переночувати...

Планується також впорядкувати і відповідним чином оформити «Джерело Лансере», яке збереглося до нашого часу, впорядкувати всю навколишню територію й облаштувати майданчики для стоянки екскурсійних автобусів.

Шедеври на всі часи

Славнозвісна художниця Зінаїда Серебрякова народилася в Нескучному в 1884 році й провела тут значну частину свого життя, аж поки не переїхала до Харкова, Петрограду, а потім до Парижу. У Нескучному художниця написала одні із найкращих своїх полотен: портрет Є. К. Лансере, «За туалетом», «Купальниці», «Перед грозою», «П'єро», «Спляча селянка», «Жнива», «Катя. На кухні», «Селяни» та інші.

Шанувальники високого мистецтва

Коли в 1918 році революціонери-бандити пограбували й намагалися підпалити маєток у Нескучному, налякана Зінаїда Серебрякова переїздить із своїми дітьми до Харкова й оселяється на Конторській вулиці. Це був один із найтрагічніших періодів життя художниці. У 1919 році від тифу далеко від дому загинув її чоловік — Борис Серебряков. Зінаїді довелося забирати й перевозити до Харкова домовину покійного. Бориса Серебрякова поховали на Лисій Горі, на цвинтарі неподалік Казанської церкви. Пізніше більшовики зруйнували цей цвинтар і на його місці збудували стадіон товариства «Трудові резерви».

У цей період (у Харкові) Серебрякова написала свій найпроникливіший і найбентежніший художній шедевр — картину «Картковий будинок» — як символ крихкості й непередбачуваності світу. Харків Зінаїда Серебрякова залишила в 1920 році й більше не поверталася сюди ніколи, хоча за кордоном постійно і з теплотою згадувала про свою Батьківщину.

У Нескучному тривалий час жив і творив батько Зінаїди Серебрякової — скульптор Євген Лансере, який за своє життя створив понад 200 жанрових скульптурних робіт, здебільшого, в жанрі кабінетної скульптури. Помер він досить рано й був похований тут, в огорожі сімейного храму на території родової садиби.

Магія краєвидів

Давно відомо, що всесильна магія краєвидів спонукає творчих людей їхати у найвіддаленіші місця та населені пункти. Село Нескучне теж наділене такою магією. Попри те, що день, на який було заплановано офіційне відкриття Історико-культурного центру, видався похмурим і дощовим, до Несучного прибуло чимало місцевих жителів, школярів і студентів, навіть службовців сусіднього прикордонного загону. Було також багато знаних особистостей із Передмістя та Харкова. Серед них: директор Харківського художнього музею Валентина Мизгіна, очільник Неформального товариства друзів Зінаїди Серебрякової — Михайло Красіков, представниця знатного харківського дворянського роду Марина Побєдіна, заслужений діяч мистецтв України Олександр Шеховцов, відомі художники Олександр Коцарєв, Харитон Думбур, Євген Олексієнко, один із найкращих фотографів сучасності Володимир Оглоблін та багато інших.

Серед офіційних осіб, що завітали на батьківщину Серебрякової того дня, були: перший віце-президент — виконавчий директор Асоціації органів місцевого самоврядування Харківської області Микола Тітов, голова Харківської районної ради Максим Литвиненко та його заступник Віталій Рожанський, депутати районної ради Олексій Подорожний і Сергій Назаренко та інші. Усі вони не лише насолоджувалися неповторними краєвидами та інтер'єрами введеного в експлуатацію історико-культурного центру, а й обговорювали шляхи його подальшої розбудови та розвитку.

Голова Харківської районної ради Максим Литвиненко, директор Харківського художнього музею Валентина Мизгіна та режисер районного молодіжного центру Олександр Кашурін обговорюють майбутні мистецькі заходи, які планують проводити в Нескучному

ЖИВИЙ ПОДИХ МИСТЕЦТВА

Макет садиби

Аура століть

Одразу, коли потрапляєш у приміщення Історико-культурного центру, обладнаного в колишньому занедбаному сільському клубі, огортає якась неповторна, тепла, самобутня аура. Вона, здається, збереглася тут і дійшла до нас крізь століття. Перш за все, впадає в око вітрина з макетом колишнього маєтку Серебрякових з великим будинком, фруктовим садом і сімейним храмом родини.

Біля каміну

Потім звертаєш увагу на діючий внутрішній камін, який спорудили для опалення усього будинку, так само, як це було за часів Серебрякової. Дрова згорають у топці каміна, потріскуючи, розповсюджуючи тепло й специфічний (дуже приємний) запах деревини, що подібний живому подиху з тієї давньої епохи.

У центрі головної кімнати на стіні висить копія знаменитого полотна «За туалетом», з якої розпочалася тріумфальна хода по світу слави першої жінки-художниці Зінаїди Серебрякової.

Посеред кімнати — великий круглий стіл із розкиданими на ньому великими яблуками із свого саду, які так любили колишні мешканці цього будинку. У кутку — рояль, зверху на якому стоїть в декоративній рамці портрет Зіни зі своїм батьком.

Біля стіни старовинна шафа з речами домашнього вжитку, книгами й невеличкими статуетками. Праворуч — намальований дружиною власноруч портрет улюбленого чоловіка Борі. Борис розслаблений і спокійний, приліг на ліжку із книжкою. На мить відірвав погляд від сторінки і дивиться кудись в далечінь, можливо, намагаючись вгадати своє складне трагічне майбутнє...

Всі меблі й інтер'єр дуже прості й функціональні. Вони, водночас, музейні експонати й меблі та обстановка для майбутніх творчих зустрічей, виставок, майстер-класів.

Офіційне відкриття

Протягом усього того дня в Нескучному було багато відвідувачів та екскурсійних груп. Відвідувачі з цікавістю роздивлялися внутрішні приміщення центру, слухали лекції з показом слайдів та відеофільмів у невеличкому лекційному залі, гуляли по території колишнього маєтку, фотографували все, спускалися навіть до невеличкої річечки Муромець, яка протікає неподалік.

Відомі художники сучасності

Та найбільше шанувальників мистецтва зібралося на урочисте відкриття Історико-культурного центру. Режисер районного молодіжного центру Олександр Кашурін запросив до слова Веселівського сільського голову Олексія Слабченка та директора Харківського художнього музею Валентину Мизгіну. Вони висловили щиру вдячність усім, хто прийшов на урочисте відкриття центру та надавав допомогу в його створенні.

Подібний центр дуже необхідний на батьківщині нашої славної землячки Зінаїди Серебрякової. Він ніколи не буде порожнім і відіграватиме важливу роль у культурному розвитку району, області, всієї України. Валентина Мизгіна наголосила ще й на тому, що це справді народний центр, який вже полюбили люди, і про це красномовно говорить така велика кількість гостей під час відкриття.

Екскурсійна група на території садиби

Потім виступали шановні гості — художники, історики і краєзнавці, пошановувачі старовини і традицій. Свої слова вдячності, шани й захоплення від побаченого вони підкріплювали подарунками: оригінальними картинами, книгами, світлинами, раритетними речами.

Після цього оголосили, що Історико-культурний центр пам'яті родини Бенуа-Лансере-Серебрякових — відкрито. Одразу відомий мистецтвознавець, лауреат премії ім. І. Ю. Рєпіна Ольга Денисенко провела цікаву екскурсію першою пересувною виставкою, детально розповівши про бронзові скульптури та їхнього автора Євгена Лансере.

Екскурсії по території

Чимало цікавого можна було побачити й на території колишнього маєтку. На великому банері відображена історія створення маєтку в Нескучному та весь родовід його мешканців. Тут також розміщені й репродукції оригінальних фотографій, які дають уяву про зовнішній вигляд самого будинку і церкви. Кілька екскурсійних груп із захопленням слухали розповіді про життя знатної родини в Нескучному, оглянули на території колишнього саду контури фрагментів самого будинку, побували на місці, де колись стояв родинний храм сім'ї, в огорожі якої був похований батько Серебрякової — скульптор Євген Лансере.

Могила Євгена Лансере

У зразковому стані перебуває й могила та пам'ятник загиблим під час Другої світової війни бійцям, які полягли в боях, визволяючи Нескучне. Біля цього меморіалу знаходиться й кінцева зупинка маршрутки, яка регулярно їздить до Веселого і Харкова. Словом, тут тісно переплетено минуле й сьогоднішнє цих мальовничих місць, світле майбутнє яких створюється на наших очах.

Скульптури Лансере

Під час першої пересувної виставки, проведеної за сприяння Харківського художнього музею в оновлених залах, була експозиція, складена із 5 оригінальних бронзових скульптур авторства Євгена Лансере. Ця виставка викликала великий інтерес усіх присутніх.

Подвижник

Михайло Красіков

Для відновлення пам'ятних місць, пов'язаних з ім'ям і творчістю відомої художниці дуже багато робить голова громадської організації Неформальне товариство друзів Зінаїди Серебрякової, історик і науковець Михайло Красіков. Завдяки його наполегливості, було засновано постійний міжнародний «Пленер Серебрякової», проведено чимало лекцій, зустрічей і різноманітних творчих акцій на підтримку створення музею Серебрякової в Харкові, розвідано й виявлено практично всі знакові місця, установи й квартири у столиці Слобожанщини, де бувала і які полюбляла художниця.

Михайло Красіков та члени його Товариства, звичайно, були присутні й на урочистому відкритті Історико-культурного центру пам'яті родини Бенуа-Лансере-Серебрякових в Нескучному та подарували для нього кілька раритетних оригінальних експонатів та книжкових видань.

Матеріали розвороту підготував Василь ЧИГРИН. Фото автора.

Консультація

Як відновити документ ЗАГСу, що був виданий при СРСР

Московський відділ ДРАЦС (ЗАГС) м. Харкова роз'яснює процедуру відновлення втраченого (пошкодженого, викраденого тощо) документа про народження, шлюб, розірвання шлюбу, смерть, зміну (переміну) імені, які свого часу видавалися союзними республіками за часів існування СРСР.

Якщо раніше документ було видано на території України, для його відновлення достатньо звернутися до будь-якого відділу ДРАЦС (ЗАГС), маючи при собі паспорт. Слід зазначити, що свідоцтво про народження має право отримати сама повнолітня особа та її батьки (усиновлювачі) або батьки, усиновлювачі, опікуни неповнолітньої дитини. Інші близькі родичі можуть отримати лише витяги з Реєстру. Якщо особа має право на отримання документа, вона може передати це право іншій особі за нотаріально посвідченою довіреністю. У більшості країн колишнього СРСР залишається аналогічний порядок отримання документів (однак замість витягів з Реєстру видаються довідки, а у більшості випадків батьки не можуть отримати свідоцтво про народження дитини, якщо дитина вже є повнолітньою).

Якщо раніше документ було видано на території Росії, Грузії, Казахстану або інших радянських республік, витребування втраченого (пошкодженого, викраденого тощо) документа відбувається на підставі Міжнародної Мінської Конвенції 1993 року. Для цього необхідно звернутися до відділу ДРАЦС за місцем свого проживання. У відділі ДРАЦС необхідно буде надати документи, що посвідчують особу заявника та посвідчують його право на отримання документа. Заявником заповнюється необхідна анкета, яка відділом ДРАЦС направляється до управління юстиції обласного рівня. Управління юстиції, у свою чергу, направляє анкету з матеріалами або безпосередньо до компетентного органу країни СНД, або до Мін'юсту. Враховуючи специфічну довготривалу процедуру пересилки документів, очікування того чи іншого свідоцтва, наприклад з Росії, може зайняти до 5 місяців, а з країн, наприклад Середньої Азії, до року й більше.

Додатково Московський відділ інформує про **сучасні варіанти звернення до відділів ДРАЦС України**:

1. Особисто у прийомні години (відділи ДРАЦС міста Харкова та Харківської області мають однаковий режим роботи: вівторок, четвер, п'ятниця з 9.00 до 18.00, середа — з 11.00 до 20.00, субота — з 9.00 до 16.45, перерва щодня 13.00—13.45, останній четвер місяця — санітарний день). Щосереди у кожному відділі надаються безкоштовні консультації.

2. Звернення через Веб-портал (http://dracs.minjust.gov.ua/). Запис на прийом: 1. запис на зручний час та день (http://justic.kh.ua/zapis-napriyom/), 2. он-лайн будинок юстиції (https://online.minjust.gov.ua/). Звернення з питання прискореної реєстрації шлюбу: проект «Шлюб за добу» — можливість зареєструвати шлюб швидше, ніж за один місяць. Для цього потрібно звернутися до КП «Щасливе місто» (м. Харків, вул. Сумська, буд. 96, тел. 766-06-49) або до КП «Постачальник послуг» (м. Харків, вул. Сумська, 81-А2, тел. +38(068) 663-94-26).

Отримання свідоцтва про народження немовля: державна реєстрація народження безпосередньо у пологових будинках міста Харкова та Харківської області (без звернення до відділу ДРАЦС) (на території міста Харкова у всіх пологових будинках діє така послуга, частково у пологових будинках Харківської області).

Проставлення апостилю на офіційних документах для подальшого їх використання закордоном через звернення до відділу ДРАЦС (перелік відділів ДРАЦС міститься за посиланням http://justic.kh.ua/apostil/).

Отримання контактної інформації: офіційно створена сторінка у соціальній мережі Facebook — Московський районний у м. Харкові відділ ДРАЦС — РАГС, ЗАГС.

Окрім зазначеного для підвищення рівня правової обізнаності населення органами ДРАЦС проводяться **додаткові заходи**:

— лекції, круглі столи, розповсюдження наочних матеріалів щодо захисту прав ромських меншин,

— лекції, круглі столи, розповсюдження наочних матеріалів щодо захисту прав вимушено переселених осіб,

— правоосвітні заходи щодо дії нормативно-правових актів у сфері боротьби з корупцією,

— правоосвітні заходи щодо реформування органів державної реєстрації актів цивільного стану.

К. В. НЕСТЕРЕНКО, начальник Московського відділу ДРАЦС

Жизнь прожить...

Лебединая верность

12 марта на 87-м году ушел из жизни Леонид Федорович Андриенко, кадровый рабочий завода «Свет шахтера», ветеран труда, любящий муж, отец, дед, верный друг, обязательный человек, прекрасный сосед.

Вместе с женой Марией они прожили трудную, но достойную жизнь. Вырастили и воспитали сына и дочь, дождались 3-х внуков.

С 1982 года Мария болеет. Семья на протяжении всех лет борется за ее жизнь. 7 апреля Марии исполнилось 90 лет. Этот юбилей семья встретила в скорби, ведь скоро будет 40 дней со дня смерти Леонида. Мария не знает, что Леонида нет.

Нет слов, чтобы выразить наше сочувствие семье. Крепитесь!

Дорогие дети, Мария, родные и близкие, мы выражаем наше сочувствие и восхищаемся вашей семьей, ее стойкостью и верностью друг другу, терпением.

С искренним уважением, А. Трубина, В. Шевченко и другие

® *Оголошення*

Погодження меж земельної ділянки

3.05.2017 р. о 13 годині дня на земельній ділянці громадянина Буханцова Олександра Яковича у с. Борщова по вул. Дачна, 5 Харківської області Харківського району на території Слобожанської сільської ради буде проводитись комплекс робіт з погодження меж земельної ділянки. Просимо власників (користувачів) суміжних земельних ділянок з'явитися за вищевказаною адресою для підписання Акту погодження меж земельної ділянки. Тел. 063-475-23-64.

Ви просили розповісти

ГОСПІТАЛЬНІ ОКРУГИ: шокова терапія чи чарівна паличка?

Наприкінці березня уряд схвалив межі госпітальних округів 11 областей і міста Києва, а також дав згоду на створення в них госпітальних рад, які окреслять п'ятирічний шлях розвитку кожного округу. Такі нововведення викликають багато запитань та побоювань в українців.
Чого слід очікувати від цього етапу реформи звичайним громадянам і навіщо створюються госпітальні округи — читайте у нашому огляді.

«Хвороби» системи охорони здоров'я

За даними МОЗ, Україна є четвертою у світі за кількістю лікарняних ліжок на душу населення. Втім, кількість давно не відповідає якості. І якщо у великих містах стан медицини ще можна назвати прийнятним, то вже на обласному та районному рівнях ситуація подекуди просто катастрофічна. Зношеність обладнання сягає понад 90%, нового устаткування лікарні не бачили з часів СРСР, не вистачає кваліфікованих кадрів, хабарництво стало звичною формою взаємодії між медперсоналом і пацієнтом. Проблем — достатньо, і вони занадто довго не вирішувалися.

За результатами дослідження, проведеного незалежною соціологічною групою Rating Group Ukraine у жовтні 2016 року, 70% респондентів не задоволені державними медичними послугами, які вони отримували за останні п'ять років. В окремих регіонах цей показник сягає 85%. А 55% опитаних заявили, що за останні два роки якість медичного обслуговування суттєво погіршилася. І лише 8% громадян оцінили якість медицини в Україні як «європейську». Така невтішна картина красномовно свідчить про важку кризу у сфері охорони здоров'я, яка давно потребує радикальної перебудови.

Медицину — у руки громади

Наприкінці минулого року уряд ухвалив низку постанов, які законодавчо дали старт медреформі. Вона стала логічним продовженням децентралізації, що охопила усі сфери державного управління. Передача повноважень на місцевий рівень тепер відбувається і в медичній галузі.

— МОЗ України вкотре наголошує — господарювання та ухвалення рішень зараз належить до компетенції громад. Ми знаємо, що цей процес буде болючим, але Україна повинна пройти шлях від адміністративно-командної форми правління, коли з центру вказували де і що будувати, до демократичної, коли місцева влада братиме на себе відповідальність за комфорт життя своєї громади, — пояснює Павло Ковтонюк, заступник міністра охорони здоров'я України.

Один із головних кроків на цьому шляху — впровадження госпітальних округів. Процес їх створення розпочався 30 листопада 2016 року з відповідної постанови Кабміну. За подібним принципом відбулася медична реформа у низці європейських країн, зокрема у Польщі та Чехії.

Госпітальний округ — це єдина взаємопов'язана мережа лікувальних закладів, які найефективніше зможуть задовольнити потреби мешканців у вторинній (спеціалізованій) медичній допомозі. Кожна область налічуватиме 3-5 округів. В окрузі працюватиме, як мінімум, одна багатопрофільна лікарня інтенсивної терапії 1-го або 2-го рівня, що обслуговуватиме 120—200 тис. осіб відповідно. Вона матиме відділення невідкладної допомоги, потужну матеріально-технічну базу та пропонуватиме сучасну лабораторну діагностику. Основна вимога до організації інфраструктури в окрузі — можливість дістатися до лікарні не більш ніж за годину з найвіддаленішої точки в його межах. Решту лікарень у рамках округу перепрофілюють на реабілітаційні, паліативні, хоспісні центри, жіночі консультації, амбулаторії тощо.

Госпітальні округи покликані упорядкувати мережу лікарень, зробити її доступною та зручною для людей, спонукати до підвищення якості обслуговування і виправити ситуацію, коли в одній області існує розгалужена структура госпіталів, а в іншій — її взагалі немає. Отже, госпітальний округ перетвориться на єдиний медичний простір у межах 60 км, де будуть зібрані різні заклади охорони здоров'я з потужною лікувальною установою на чолі, що надаватимуть широкий та різнобічний спектр медичних послуг.

Потрапити до лікарні 1 або 2 рівня можна буде за довідкою сімейного лікаря. Він залишається основною сполучною ланкою між пацієнтом та медичним закладом. Саме до нього в разі нездужання слід йти у першу чергу за професійною консультацією, довідками тощо. З цього року українці зможуть вільно обирати та за бажанням змінювати сімейних лікарів без прив'язки до місця реєстрації.

За кожним сімейним лікарем буде закріплено не більше ніж 2 тисячі пацієнтів на рік. Держава платитиме лікарям зарплатню з розрахунку на одного пацієнта. У нинішньому році — у середньому по 210 грн за людину (ставка варіюється залежно від віку пацієнта — лікування дітей і пенсіонерів коштує дорожче).

Закриття лікарень чи новий шанс для них?

Реформа викликала неоднозначну реакцію суспільства, а подекуди і спротив — особливо на адміністративному щаблі, що гальмує перетворення галузі. Мешканці областей побоюються, що після створення госпітального округу більшість медичних установ у їхньому регіоні просто закриється. А медпрацівники налякані перспективою втратити роботу. Однак міністерство наголошує, що долю закладів вирішуватиме винятково громада. Тож їхня кількість регулюватиметься на місцях, без тиску «згори».

— Госпітальні округи є інструментом не скорочення, а розвитку лікарень, — говорить Павло Ковтонюк, заступник міністра охорони здоров'я. — Все залежить від того, чого забажає громада. Тому у 2017 році місцевим радам кожного округу (районним, міським, ОТГ) буде необхідно створити госпітальну раду — майданчик для ухвалення рішень та розробки спільної позиції щодо майбутнього округу.

До госпітальної ради увійдуть представники місцевої медичної еліти, громадськості, а також члени органів самоврядування та активісти. Саме вона визначатиме проблемні питання, координуватиме дії і виступатиме консультативним органом та базою для співробітництва між медиками та владою. До кінця 2017 року госпітальні ради мають розробити плани розвитку округів на наступні 5 років, які затверджує місцева рада.

Чим швидше вони визначать пріоритетні медичні заклади, які потребують фінансової підтримки задля оптимізації їхньої роботи, тим швидше отримають необхідні кошти від уряду за рахунок медичної субвенції, і в подальшому зможуть стати конкурентоспроможними організаціями. Адже наразі відбувається перехід на новий принцип фінансування охорони здоров'я. Він передбачає, що гроші йтимуть за людиною, відтак держава платитиме за лікування пацієнтів, а не за ліжко-місця.

Тож активна участь громади у реформі — ключова умова її успішності. Наразі в українського суспільства є виняткова можливість власними руками побудувати ту країну, в якій би хотілося жити. Головне — йти назустріч викликам часу і діяти. Створення госпітальних округів — це один із перших кроків на шляху до побудови ефективної системи охорони здоров'я.

Центр громадського моніторингу і контролю

Вікторина «Єврогід»

Сміттєве питання

Сучасний світ виробляє величезну кількість побутових відходів. У країнах ЄС давно зрозуміли, щоб не перетворити свої території на велечезний смітник потрібно відходам давати «друге життя» і заробляти на цьому великі гроші. Українцям у сміттєвому питанні не треба вигадувати велосипед, можно просто скористатися вдалим досвідом сусідів. Про правила поводження зі сміттям — у нашому Єврогіді.

1. З чого в країнах ЄС починається «сміттєва гігієна» для населення?
а) з сортування твердих побутових відходів
б) з прибирання власного подвір'я
в) зі спалювання листя

2. Ще на початку 80-х минулого століття у Європі почали практикувати сортування сміття. У багатьох країнах вже не будують будинків із сміттєпроводами, бо вони є перешкодою для правильної утилізації сміття та джерелом екологічних проблем. Альтернативою стали різнокольорові контейнери для кожного виду відходів. Яка країна стала першопрохідцем в сортуванні відходів?
а) Німеччина
б) Франція
в) Литва

3. Чого не можна класти в контейнер для паперу?
а) газети, каталоги, журнали, рекламні проспекти, зошити, папір для нотаток та малювання
б) картонні ящики та коробки, паперові пакети та паперову тару
в) вологий папір та картон, використаний паперовий посуд, картонну тару для напоїв

4. Здай пусту пляшку — отримай гроші. Такий принцип діяв не тільки в колишньому Союзі, а й успішно працює сьогодні в країнах об'єднаної Європи. Приймаються скляні, пластикові та бляшані пляшки. Наприклад, у Литві біля великих супермаркетів встановлені таромати, які приймають пляшки й видають за них гроші. Точніше кажучи повертають, бо вартість пляшки закладена у ціні напою. Скільки грошей повертають литовські таромати?
а) 1 євроцент
б) 10 євроцентів
в) 20 євро

5. Що означає така позначка на товарі?

а) купуйте європейське
б) обміну не підлягає
в) приймається у тароматах

6. У країнах Євросоюзу в середньому переробці підлягають 60% побутових відходів. А скільки українського сміття отримує «друге життя»?
а) нічого не переробляється
б) не більше 10%
в) понад 50%

7. Площа зареєстрованих звалищ в Україні становить 12 тисяч квадратних кілометрів — це трохи більше 2% від всієї території країни. Скільки всього зайнято неофіційними смітниками, ніхто точно назвати не може, але за деякими оцінками їх загальна площа становить 7%. Це можна прирівняти до площі цілої Данії (понад 43 тисячі кв. км). І з кожним роком ситуація лише погіршується. Після трагедії на Львівському полігоні твердих побутових відходів (Грибовицьке сміттєзвалище) для проведення інвентаризації звалищ в Україні створили інтерактивну електронну мапу сміттєзвалищ, яка містить інформацію з геолокаційними прив'язками. Згідно з цією картою скільки сьогодні на Харківщині сміттєзвалищ?
а) їх немає
б) близько 135
в) близько 500

Цікавий факт

Культурі поводження зі сміттям в розвинених країнах починають навчати змалечку. Українські дітлахи також переймаються станом навколишнього середовища. Школярі не тільки займаються прибиранням довкілля, а й вже розуміються на сортуванні сміття. Часто ініціативи дітей підхоплюють й дорослі. Так, наприклад, школярі Огіївського НВК (Сахновщинський район, Харківська область) взялися не тільки за прибирання рідного села, а й хочуть сортувати сміття. Спочатку діти самотужки робили цю справу, а потім, дивлячись на запал школярів, приєдналися й дорослі. Зараз все село намагається сортувати відходи, а виручені кошти відправляють на розвиток школи.

А учні однієї з київських шкіл взагалі створили свій стартап — «КОМПОЛ» (абревіатура з слів «компостер» і «школа»). Їх проект допомагає вирішити відразу кілька проблем: утилізувати органічне сміття шкільній їдальні і знизити забрудненість повітря. У короткі строки ініціатива школярів зібрала потрібну суму для купівлі 900-літрової установки-компостера.

— Існують пункти, в які можна здати папір, пластикові пляшки, кришечки від них та, з недавнього часу, навіть поліетиленові пакети. А от пунктів, куди можна здати органічні відходи, не було, — кажуть автори проекту. — Компостування надзвичайно корисний вид переробки відходів, бо в результаті ми отримуємо цінне добриво.

У більшості міст України повітря досить забруднене. Влітку городяни часто потерпають від смогу. Поки дорослі працюють над транспортними моделями міста та модернізацією фабрик і заводів, діти допомогли зеленим рятівникам справно виконувати свою роботу.

8. Із потребою вивозу та утилізації сміття людство стикнулося ще у кінці XIX ст. Тоді ж зафіксовано перші спроби отримання енергії від його переробки. Саме завдяки цьому у 1874 році винайшли парову машину, що використовувала горючі побутові відходи як паливо. В якій країні це сталося?
а) Англія
б) Польща
в) Італія

9. Сміттєпереробний бізнес досить прибутковий. Перероблені відходи давно стали повноцінним продуктом міжнародної торгівлі. З вторинної сировини отримують теплову та електроенергію. Одна зі скандинавських країн з середини 90-х років стала вперше імпортувати сміття. Так, уряд цієї держави вирішив боротися з нестачею сировини, бо переробка відходів давала 20% всього теплопостачання держави. Яка країна стала піонером в імпортуванні чужого сміття?
а) Данія
б) Норвегія
в) Швеція

10. Скільки може отримати німецький підприємець за переробку тонни сміття?
а) близько 50 євро
б) близько 90 євро
в) близько 200 євро

11. Яка з цих країн Європи є найбільшим поставником відходів?
а) Італія
б) Фінляндія
в) Австрія

12. Скільки в Україні працюючих сміттєспалювальних заводів?
а) один
б) 20
в) 50

13. В якій з перерахованих країн діє «сміттєва поліція»?
а) Болгарія
б) Німеччина
в) Італія

14. Перед вступом в ЄС в Польщі було понад тисячу сміттєзвалищ, значна частина з яких загрожувала навколишньому середовищу й не відповідала європейським стандартам. Нині їх наполовину менше, а ті, які функціонують, модернізовані й часто обладнані системами газовідведення і моніторингу. Важливим етапом у вирішенні проблеми відходів стала «сміттєва революція», коли держава повністю передала питання комунальних відходів органам самоврядування. Коли саме наші сусіди зробили великий крок уперед у вирішені сміттєвого питання?
а) впродовж 2000-2001 років
б) вподовж 2012-2013 років
в) впродовж 2016-2017 років

15. Кинутий недопалок проплаває у морі від 1 до 5 років, а пакет з поліетилену — від 10 до 20 років, консервна бляшанка розкладеться через 500. Скільки знадобиться природі, щоб «утилізувати» скляну пляшку?
а) 10 років
б) 100 років
в) 1000 років

Відповіді на вікторину «Увага на село» (№18 від 11 березня 2017 р.): 1-б; 2-а; 3- а, б, в; 4-г; 5-в; 6-б; 7-а; 8-б; 9-а; 10-в; 11-а; 12-б.

РЭС информирует

Харьковский РЭС сообщает, что в связи с эксплуатационным обслуживанием электрического оборудования будут производиться плановые отключения в мае месяце 2017 г.

г. Мерефа — ул. Шевченко, Казацкая, 1, 2, 3 в-д Казацкий, ул. Тарановская, Островерховская, Мичурина, 1 в-д Мичурина, 1-го Мая, Конституции, Полтавская, 8-го Марта, пер., в-д 8-го Марта, Победы, пер. Победы, ул. 5-го Сентября, Переясловская, Березовая, в-д Березовый, Леоновская, в-д Леоновский, пер. Леоновский, Генерала Слюсаренко, Л. Украинки, Мерефянская, Севастопольская, Манойло Николая, Солнечная, Восточная, Кулиша, Железнодорожная, пер. Ветеринарный, пер. Л. Украинки, в-д Утковский.

п. Буды — ул. Набережная, Нагорная, Соборная, Счастливая, пер. Кирпичный, пер. Соборный, ул. Кооперативная, в-д Кооперативный, ул. Школьная, 300-летия, Б. Хмельницкого, Московская, пер. Колодяжный, пер. Тихий.

г. Южный — ул. Б. Тасуя, Центральная, Историческая, Петровского, Гагарина, Попова, Куповьяновой, Слобожанская, Г. Чернобыля, Косогорная, Цветочная, Игнатенко, пер. Артема.

п. Бабаи — ул. Щербинина, Рождественская, Веселая, Софиевская, Счастливая, пер. Горького, ул. Южная, Колхозная, Грушевского, Казацкая, Сковороды, Стадионная, Потапенко, Светлая, пер. Ударный, пер. Научный, пер. Балковый, ул. Жихарская, Жданова, Достоевского, Харьковская, пер. Шевченко.

п. Высокий — ул. Сковороды, Выконкомовская, Горького, пер. Парковый, пер. Ромашковый, ул. Гоголя, Мичурина, Репина, Кобзаря, Павлова, пер. Киевский, ул. Франко, Тимирязева, Б. Хмельницкого, Л. Украинки, Коцюбинского, Пушкина, Мечникова, Чехова, Мира, Слобожанская, Лысенко, Библиотечная, Крымская.

п. Покотиловка — ул. Независимости, Коцюбинского, 1-го Мая, Жихарская, Достоевского, Харьковская, пер. Шевченко.

п. Васищево — ул. Шевченко, в-д Шевченко, пер. Автомобилистов, в-д Автомобилистов, пер. Горького

п. Безлюдовка — ул. Змиевская, пер. Песчаный, ул. Песчаная, Овощная, Молодежная, Вишневая, Лесная, Чайковского, Победы, пер. Змиевской.

п. Лизогубовка — ул. Больничная, Школьная, Озерная, Песчаная, Заречная, Набережная, Кооперативная, пер. Терновой, ул. Центральная, Нижняя, Зеленая, Рубежная, Новая, Полевая, Б. Хмельницкого, Школьная, Садовая, Луговая, Почтовая, пер. Совхозный, пер. Боровой, пер. Лесной.

п. Подолех — ул. Лесная, Рубежная, Мира.

п. Темновка — ул. Харьковская, Змиевская, Тепличная.

п. Шубино — ул. Клубничная, Шубинская.

С. Л. ПОГОРЕЛЫЙ,
начальник Харьковского РЭС

Безпека життєдіяльності

До уваги дітей та їх батьків!

З настанням теплої погоди та канікул, діти багато часу проводять на вулиці. При цьому ні в якому разі не слід забувати про обережність.

Ми, енергетики, робимо усе, щоб наші об'єкти були безпечними. Все енергетичне обладнання захищене від проникнення сторонніх осіб. Крім того, воно забезпечене попереджувальними знаками та плакатами, які застерігають про можливість ураження електрострумом. Звертайте на них особливу увагу!

Діти та їх батьки повинні завжди пам'ятати та дотримуватися основних правил поведінки. А саме, **забороняється:**

— підніматися на опори ліній електропередачі, на електрообладнання трансформаторних підстанцій, відкривати двері та люки цього устаткування, демонтувати їх елементи;

— накидати на струмопровідні частини об'єктів електричних мереж і наближати до них стороні предмети;

— займатися рибною ловлею під проводами або біля опор ліній електропередач;

— влаштовувати поблизу ліній електропередач спортивні майданчики для ігор, стадіони, проводити будь-які заходи, пов'язані з великим скупченням людей;

— запускати спортивні моделі літальних апаратів, повітряних зміїв під проводами або біля опор ліній електропередачі;

— знаходитися поблизу повітряних ліній електропередачі під час грози;

— наближатися до обірваного проводу ближче ніж на 8 метрів.

Якщо ви виявили обірвані або провислі проводи повітряних ліній електропередачі, пошкоджені опори, відкриті двері або люки електроустановок, необхідно негайно повідомити про це дорослих.

Звертайтеся в місцеві підрозділи енергокомпанії:
Липецький РЕМ (диспетчер: тел. 747-13-39)
Харківський РЕМ (диспетчер: тел. 748-31-39)
Люботинський РЕМ (диспетчер: тел. 742-23-72)

Грибное предприятие в пгт. Васищево приглашает на работу рабочих (женщин и мужчин) на сбор грибов (шампиньонов) и грузчиков.

Работа круглый год, стажировка оплачивается, работает столовая.
Доставка служебным транспортом:
1-й маршрут — от Новой Водолаги через Мерефу, Покотиловку, Безлюдовку,
2-й маршрут — от метро Гагарина по проспекту Гагарина через Безлюдовку.
Тел. 050-145-91-44 (для сборщиков); 050-343-05-55 (для грузчиков);
050-145-91-44 (если не дозвонились на вышеуказанный номер).

Требуются разнорабочие, охранники на завод.

З/п до 6000 грн за 21 день. Работа вахтовая: 7, 14, 21 день работы.
Работа в Чугуевском районе. Жилье предоставляется, выезд из Харькова.
Нужны деньги? Готовы работать?
Звоните 050-301-54-61 (звонить ПН-ПТ с 9-18)

Оголошення

ДЕНЬГИ ВСЕМ!
Трудоустроенным и безработным.
Без первого взноса и предоплат!
С 18 до 74 лет. Под залог и без залога
Тел. 093-915-75-42, 099-441-09-49

ТОВ «Дергачівське заводоуправління»
(асфальтобетонний завод) на постійну роботу потрібні водії всіх категорій (режим роботи — щоденно), водій автокрану, автослюсар, тракторист на навантажувач Т156.
Графік роботи вільний. Зарплата висока. Повний соціальний пакет.
За довідками звертатися за тел.: 067-572-19-99, 067-574-42-59.

«Газета «Трибуна трудящих» із січня 2017 року по червень 2017 року бере участь у проекті «Просування реформ в регіони» за сприяння Європейського Союзу (http://ec.europa.eu/europeaid), який реалізується Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій та «Європейською правдою». Окремі думки, висловлені у статтях, підготовлених в рамках проекту, є особистою позицією авторів газети і жодним чином не відображають точку зору Європейського Союзу.

ПЕРЕДМІСТЯ вечірнє

■ кіно ■ театри ■ концерти ■ виставки ■ видовища ■ розваги ■ дозвілля ■

Афиша

на 24 – 28 апреля 2017 г.

Концерт Михаила Казиника

24 апреля

Михаил Казиник — это искусствовед, музыкант, писатель, поэт, философ и режиссер. На харьковской сцене он представит свою новою программу «Музыка Вечности и Любви».

Театр им. Т. Г. Шевченко, ул. Сумская, 9.
Начало в 19.00.

Концерт Рашель Джанті

24 апреля

Вокал финалистки «Голос страны» Германии Рашель Джанти будет звучать под звуки jazz, soul, popandgospel. Выступление дополнит виртуоз-пианист Фалька Бониц.

Малый зал ХНАТОБ, ул. Сумская, 25.
Начало в 19.00.

Глеб Самойлов & The Matrixx

25 апреля

Легендарный герой российского рока Глеб Самойлов и его группа «The Matrixx» выступят в сопровождении большого симфонического оркестра.

Адрес: ХНАТОБ,ул. Сумская, 25. Начало в 20.00.

Театр музкомедии

26 апреля

«Цыганский барон»

Действие в оперетте происходит в Венгрии. Дерзкие, свободные и гордые цыгане, легкомысленные богатые выскочки и чиновники... все закручено, перемешано, но в результате жадность будет наказана, а любовь восторжествует.

Начало в 16.00.

27 апреля

«Баядера»

Париж в начале XX века. В артистку ревю Одетту влюблен индийский принц Раджами, но ему нельзя жениться на иностранке, а тем более певице, от него отвернутся соотечественники и ему будет запрещен даже въезд на родину. Одетта отказывается от любимого и разрывает помолвку, но смогут ли они жить друг без друга?

Начало в 18.30.

Адрес: ул. Благовещенская, 32

Театр 19

28 апреля

«Начать сначала»

Герои без имен и фамилий, без географических координат и временных рамок. Они видели спасение и будущее в заграница, но стали заложниками самих себя — вечные гости. Одиночество — главный спутник героев на протяжении всей постановки. Дружба этих людей — абсолютно непохожих — не могла бы родиться в другой ситуации. Они — это единственное, что есть друг у друга настоящего.

Дом Актера, ул. Манизера, 3. Начало в 19.00.

Культуризм

ФІЛОСОФІЯ «НАКАЧАНИХ» М'ЯЗІВ

Нещодавно в столиці Слобожанщини пройшов традиційний Кубок Харкова з бодибілдингу і фітнес-бікіні, який, як завжди, викликав шалений інтерес серед шанувальників атлетичної гімнастики та культуризму. Цей яскравий і видовищний турнір ще раз довів, що за будь-яких обставин бодибілдинг в нашому регіоні живе й розвивається.

До Харкова цього разу знову завітали не тільки кращі атлети Харкова та Харківської області, а й культуристи з Києва, Дніпра, Полтави, Запоріжжя, Донецької області, де активно розвивається цей спорт. Особливістю харківського чемпіонату з бодибілдингу і фітнес-бікіні є те, що в конкурсі брали участь не лише чоловіки-культуристи, а й представниці чарівної статі, які зробили своєю життєвою філософією силу, грацію й красу «накачаних» біцепсів.

«Трибуна трудящих» практично кожного року висвітлює на своїх сторінках змагання у межах Кубку Харкова, тому й цього разу із задоволенням поспішала до концертного залу «Україна» в обласному центрі, де проходило цьогорічне спортивно-атлетичне шоу.

У глядацькій залі, можна сказати, яблуку було ніде впасти. Було видно, що серед присутніх глядачів також було дуже багато тих, хто займається атлетичною гімнастикою і бодибілдингом. І от, нарешті, гасне світло. Ритмічна музика, світло, сценографія, запальний конферанс ведучих стали чудовим антуражем для виділення рельєфних м'язів, біцепсів і тріцепсів на загорілих, «накачаних» тілах чоловіків-спортсменів та представниць «слабкої» статі, які зовсім такими не видавалися, бо випромінювали енергію, бадьорість і позитивні емоції.

На фоні інших учасників, харківські бодибілдери виступали дуже потужно й професійно, викликавши шквал аплодисментів і схвальних вигуків у залі. Це й не дивно, адже Харківська обласна федерація бодибілдингу входить до складу національної федерації і є однією з найбільших і найавторитетніших в Україні. Тут чудові тренери, консультанти, лікарі, дієтологи, тому спортсмени завжди перебувають у гарній формі, беруть участь і постійно перемагають у престижних змаганнях. Не став винятком і Кубок Харкова-2017.

— Бодибілдингом і фітнесом я займаюся вже багато років і завжди отримую від цього величезне задоволення, — каже один із найвідоміших і найтитульованіших харківських культуристів Сергій Орлов. — Кожна людина, яка займається цією справою, є архітектором свого власного тіла, сповідує своєрідну філософію тренованого, гарного і здорового тіла й може досягти на цих теренах значних результатів.

Слід зазначити, що в Харківському районі в останні роки фітнес, атлетична гімнастика, воркаут, культуризм активно розвиваються в Мерефі, Пісочині, Липцях, Безлюдівці та Південному. Наші спортсмени досягають значних результатів завдяки тривалим і наполегливим тренуванням. Багато з них також мріють у майбутньому взяти участь у Кубку Харкова з бодибілдингу.

Василь ЧИГРИН

Цитата тижня

«Вічна мудрість простої людини
В паляниці звичайній живе».

Василь СИМОНЕНКО

Нашвидкоруч

Простий хачапурі

Складові:
100 г сиру
100 г сметани
1 яйце
1 ст. л. борошна
кріп
масло рослинне
сіль і перець

Приготування:

1. Сир натерти на дрібній тертці, кріп подрібнити.
2. Змішати сир, сметану, яйця, борошно і кріп. Посолити і поперчити, добре перемішати.
3. Вилити суміш на сковороду з нагрітою олією і обсмажити з обох боків по 10 хвилин.
4. Остудити і розрізати на порції.

Смачного!

Погода від SINOPTIK

Субота, 22 квітня
хмарно, невеликий мокрий сніг
+1; +6

Неділя, 23 квітня
хмарно, невеликий дощ
+3; +8

Понеділок, 24 квітня
мінлива хмарність, дощ
+2; +9

Вівторок, 25 квітня
мінлива хмарність, невеликий дощ
+1; +9

Середа, 26 квітня
невелика хмарність
+2; +12

Четвер, 27 квітня
невелика хмарність
+5; +15

П'ятниця, 28 квітня
невелика хмарність
+6; +16

ТРИБУНА трудящих
Засновано 18 липня 1937 року
ПЕРЕДПЛАЧУЙ. ЧИТАЙ. ВОЛОДІЙ

Офіційний сайт районної ради: http://www.khrada.gov.ua
Офіційний сайт ХРДА: http://www.khrda.gov.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію ХК №1518-259ПР від 29.04.2009 р.
Засновник: Харківська районна рада
Видавець: редакція газети «Трибуна трудящих»

Виходить щосереди та щосуботи українською та російською мовами.
Адреса редакції: 61052, м. Харків, вул. Євгена Котляра, 4.
E-mail: Tribuna2017@ukr.net
Тел. 712-00-56.
Тел./факс 712-37-10.
Головний редактор: Микола Хорошев.
Літературний редактор: Ганна Положій.

Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати текст. Відповідальність за зміст та достовірність інформації у публікаціях несе автор, а в рекламних матеріалах (®) — рекламодавець. Редакція не завжди поділяє позицію авторів. Листи, рукописи і фотокартки не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами тільки на сторінках газети. При використанні матеріалів посилатися на газету обов'язково.

Газета надрукована у друкарні ТОВ «Друкарня «ІСП» вул. Киргизька, 21, Харків, 61105.
Заг. наклад 11023 компл.
Наклад передплати 1380 компл.

Передплатний індекс 61805